

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Salomaa, Elina

Title: "Nyt Litti järki käteen!" : televisiolle suunnatut direktiivit #ylemmfutis-tviiteissä

Year: 2020

Version: Published version

Copyright: © Kirjoittaja & Kotikielen Seura, 2020

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Salomaa, E. (2020). "Nyt Litti järki käteen!" : televisiolle suunnatut direktiivit #ylemmfutis-tviiteissä. *Virittäjä*, 124(3), 352-379. <https://doi.org/10.23982/vir.75297>

”Nyt Litti järki käteen!”

Televisionille suunnatut direktiivit #ylemmfutis-tviiteissä

ELINA SALOMAA

1 Johdanto

Tässä artikkelissa tarkastelen Ylen välittämiin jalkapallon MM-kisälähetystyksiin liittyviä yleisön live-tviittaamiskäytänteitä.¹ Twitteristä on viimeisen vajaan vuosikymmenen aikana tullut yhä olennaisempi osa suuria mediatapahtumia, mikä on muuttanut televisiokatsojan roolia aktiivisempaan ja näkyvämpään suuntaan (Vaccari, Chadwick & O’Loughlin 2015). Live-tviittaamista ei voi kuitenkaan pitää täysin uudenlaisena viestintämuotona, vaan sen voi nähdä kumpuavan yhtäältä yleisöä osallistavista julkisista mediakäytänteistä, kuten puhelimitse osallistumisesta, toisaalta yksityisemmistä, pääosin vertaisvuorovaikutukseen perustuvista verkkokeskusteluista (Atifi & Marcoccia 2017). Artikkelissa kohdistan huomioni tähän mediakäytänteiden risteykseen. Siinä perinteisesti yksisuuntainen ja rajoitettu televisiolähetys kohtaa sosiaalisen median, jossa kuka tahansa voi osallistua haluamallaan tavalla julkiseen keskusteluun ja saada mielipiteilleen laajaa huomiota.

Keskityn kuvaamaan yhtä aineistossa esiintyvää live-tviittaajien vuorovaikutuskäytännettä, direktiivisten tviittien suuntaamista televisio-ohjelman osallistujille. Keskusteluanalyttisen viitekehyksen puitteissa määrittelen direktiiveiksi sellaiset sosiaalisen kontrollin toiminnot, joiden tavoitteena on saada vastaanottaja toimimaan tietyllä tavalla (VISK § 1645). Direktiivisyys nähdään tällöin kattomerkityksenä, joka pitää sisällään lukuisia tilanteisia käyttömerkityksiä, kuten käskyjä, kehoituksia, ohjeita ja ehdotuksia. Näitä merkityksiä voidaan ilmaista kielellisesti vaihtelevilla rakenteilla: tämän artikkelin tutkimusaineistossa imperatiivilauseen (*Ota se keltanen kortti nyt esille*) ohella direktiivejä tuotetaan myös interrogatiivi- (*Pitäisikö sitä yrittää vähän selostaa sitä peliä?*) ja deklaratiivimuotoisina (*Vähän voi tuulettaa, filistellä*) sekä finiitti-verbittöminä lausumina (*Nyt saksalaiset turpa kii*) (ks. VISK § 1645; Lauranto 2014: 12). Erityisen kiinnostavaa on, että vaikka direktiivit, eritoten imperatiivimuotoiset direktiivit, on tavallisesti suunnattu spesifille vastaanottajalle (Lauranto 2014: 41), ei monen-

1. Artikkelini on osa väitöstutkimustani. Kiitän Virittäjän nimettömiä arvioijia erittäin tarkkanäköisistä kommentista ja muutosehdotuksista, jotka ovat auttaneet artikkelini työstämisessä.

keskisellä ja tekstipohjaisella sosiaalisen median alustalla vastaanottajan tunnistaminen ole aina itsestään selvää. Artikkelissa tarkastelen, miten live-tviittaajat käyttävät direktiivisiä ilmauksia vuorojen ja sekvenssien rakentamiseen television ja Twitterin välillä ja millä tavoin he muokkaavat tilanteista osallistumiskehikkoa (Goffman 1981) digitaalisessa ympäristössä.

Live-tviittaamista on tutkittu viime vuosina runsaasti erilaisissa mediakonteksteissa, ja osassa tutkimuksista on kiinnitetty huomiota myös siihen tässä artikkelissa olennaiseen seikkaan, että tviittaajat puhuttelevat silloin tällöin viesteissään suoraan televisio-ohjelman osallistujia (Highfield 2014; Selva 2016; Atifi & Marcoccia 2017). Näissä tutkimuksissa on katsottu, että erityisesti Twitterin tarjoama suora yhteys tviittaajan ja televisiolähetysten osallistujien välillä kannustaa tviittaajia suuntaamaan käskyjään ja ohjeitaan lähetyksen osallistujille. Useat live-tviittaamista tarkastelleet tutkimukset ovat kuitenkin osoittaneet, ettei televisiossa juuri huomioida tviittejä (van Es 2016; Atifi & Marcoccia 2017), mikä herättää kysymään, voiko televisio-ohjelman osallistujia ohjaileviksi muotoilluilla viesteillä olla myös muita vuorovaikutuksellisia funktioita. Nähdäkseni aiemmissa tutkimuksissa lähetyksen osallistujiin suuntautumista on käsitelty varsin yksipuolisena toimintona ja sivuutettu se tosiseikka, että live-tviittaaminen on toimintaa, jossa osallistujat asettuvat vuorovaikutukseen kahdella tasolla: yhtäältä Twitterin, toisaalta televisiolähetysten kanssa (vrt. Youtubessa Dynel 2014; verkkolehden otteluseurannassa Chovanec 2015; videopelaamisen yhteydessä Tainio & Piirainen-Marsh 2011).

Keskittymällä kuvaamaan vuorovaikutustilanteiden intermediaalista ja sekventiaalista kontekstia – sitä, mitä kutakin tviittiä edeltää ja mitä sen jälkeen seuraa niin televisiossa kuin Twitterissäkin – ja näiden viestien muotoilua, on mahdollista fokuksoida siihen, millaisin keinoin tviittaajat suuntautuvat samanaikaisesti sekä meneillään olevaan televisiolähetykseen että muihin live-tviittaajiin. Tutkimusongelma jakaantuu kahteen pääkysymykseen:

- 1) Miten live-tviittaajat hyödyntävät Twitterin käyttömahdollisuuksia muotoillakseen viestinsä direktiiviksi ja osoittaakseen ohjailevan viestinsä suuntautuvan televisiolähetysten osallistujille?
- 2) Miten ohjaileviin tviitteihin reagoidaan Twitterissä?

Tutkimusmenetelmänä hyödynnän digitaalista keskusteluanalyysia (Giles, Stommel, Paulus, Lester & Reed 2015), jossa sovelletaan ja tarvittaessa myös muokataan perinteisiä keskusteluanalyttisiä välineitä teknologiavälitteisiin aineistoihin. Menetelmää on käytetty tutkimuksissa, joissa digitaalista vuorovaikutusta on tarkasteltu niin kahdenkeskisissä nopeatemppoisissa tsättikeskusteluissa (esim. Meredith 2016, 2017) kuin monenkeskisissä ja julkisissa sosiaalisen median keskusteluissa (esim. Gredel 2017; Farina 2018; Virtanen & Kääntä 2018). Keskusteluanalyttisellä otteella on lähestytty myös sellaisia multimodaalisia tilanteita, joissa osallistujat ovat fyysisesti samassa paikassa mutta osallistuvat samalla johonkin digitaaliseen toimintaan, kuten videopeliin (Tainio & Piirainen-Marsh 2011) tai Facebookissa kommentointiin (Reeves

& Brown 2016). Keskusteluanalyysin lisäksi digitaalista vuorovaikutusta on tarkasteltu muilla vuorovaikutusta painottavilla, lähinnä diskurssintutkimuksen, menetelmillä (esim. Bou-Franch, Lorenzo-Dus & Garcés-Conejos Blitvich 2012; Zappavigna & Martin 2018). Nojaan tutkimuksessani osin myös näihin menetelmiin. Tällä artikkelilla osallistun keskusteluun digitaalisen keskusteluanalyysin käyttömahdollisuuksista tarkastelemalla live-tviittaamista, joka on toistaiseksi jäänyt teknologiavälitteisen vuorovaikutuksen tutkimuksessa vähälle huomiolle (ks. kuitenkin Atifi & Marcoccia 2017; Salomaa & Lehtinen 2018).

Luvussa 2 esittelen tutkimuksen taustaa kuvaamalla tarkemmin, millä tavalla televisiolähetyksen yleisö voi osallistua Twitterin kautta mediatapahtumaan. Luvussa 3 kuvaan tutkimuksen aineiston ja avaan digitaalisen keskusteluanalyysin lähtökohtia. Tutkimuskysymyksiin vastaan analyysiluvussa 4. Sen kahdessa ensimmäisessä alaluvussa osoitan, miten tviittaajat rakentavat direktiiveillään responsiivista suhdetta televisiolähetykseen; kolmannessa alaluvussa tarkastelen, miten televisiolle suunnattuihin tviitteihin reagoidaan Twitterissä. Osoitan analyysissäni, että televisiolle suunnattuja tviittejä ei käsitellä direktiiveinä vaan affektisina kannanottoina. Lopuksi pohdin luvussa 5, mitä tulokset kertovat live-tviittaamisesta jalkapallokontekstissa ja miten keskusteluanalyysi menetelmänä toimii teknologiavälitteisten aineistojen tutkimisessa.

2 Mediatapahtumaan osallistuminen sosiaalisessa televisiossa

Erilaisten yleisöä osallistavien palautekanavien rinnalla yleistynyt sosiaalisen median käyttö osana television katselua tarjoaa katsojille aiempaa suurempia vuorovaikutusmahdollisuuksia televisio-ohjelman kanssa. Älypuhelimien tai muun oheisnäytön kautta katsojat voivat live-tviitata katsomastaan ohjelmasta reaaliaikaisesti ja sillä tavoin osallistua keskusteluun muiden katsojien kanssa. (Harrington, Highfield & Bruns 2013; Selva 2016: 160.) Mediatuottajat puolestaan hyödyntävät sosiaalista mediaa kannustamalla katsojia tviittaamaan ohjelmaa varten luodulla aihetunnisteella (engl. *hashtag*) ja näyttämällä joitakin tviittejä televisioruudulla lähetyksen aikana (Harrington ym. 2013: 406–407). Tällaista television ja sosiaalisen median yhdistämistä on viimeaikaisessa tutkimuksessa kutsuttu tavallisesti *sosiaalisiksi televisioiksi* (ks. esim. Selva 2016; Atifi & Marcoccia 2017).

Sosiaalisen television perustoimintaperiaate nojaa televisiolähetyksen tarjoamaan aihetunnisteeseen (tässä tapauksessa *#ylemmfutis*), joka tuo yhteen aiheesta kiinnostuneita ihmisiä. Liittämällä jaetun tunnisteeseen tviittiinsä käyttäjä tekee tietoisesti itsestään näkyvän ja kytkee itsensä osaksi tilapäistä katsojayhteisöä, jossa aihetunniste osoittaa enemmän tai vähemmän tviittaajien orientumista televisiolähetykseen (Zappavigna 2012: 95–96; Harrington ym. 2013: 405). Näin tviittaajat asettuvat samaan aikaan sekä lähetyksen vastaanottajiksi että kommentteillaan sen sisällön tuottajiksi (ks. Chovanec 2015: 74). Mediatuottajan tarjoama aihetunniste kytkee tviittaajan paitsi muihin katsojiin potentiaalisesti myös televisio-ohjelman osallistujiin. Samoin kuin aiemmat sosiaalisen television tutkimukset ovat osoittaneet (van Es 2016; Atifi & Marcoccia

2017), myöskään tämän tutkimuksen aineistossa selostajat, pelaajat tai muut televisiolähetysten osallistajat eivät kuitenkaan vastaa tviittaajien viesteihin, eikä osallistujien välille siten synny dialogista suhdetta. Joka tapauksessa Twitterissä osallistujilla on mahdollisuus valita, suuntaavatko he viestinsä esimerkiksi selostajalle, yksittäiselle tviittaajalle vai kokonaiselle aihealueelle.

Live-tviittaaminen tekee erityisen näkyväksi digitaaliseen julkiseen keskusteluun liittyvät monet mahdolliset yleisöt ja vastaanottajat. Sosiaalisen median tutkimuksessa lukuisten erilaisten sosiaalisten kontekstien puristumisesta yhdelle alustalle puhutaan usein kontekstin luhistumisena (*context collapse*, ks. Marwick & Boyd 2011: 122). Siinä missä fyysisissä kohtaamisissa keskustelijat hyödyntävät aikaa ja tilaa erottamaan erilaiset kontekstit ja niissä aktivoituvat roolit toisistaan, on sosiaalisessa mediassa usein navigoitava näiden kontekstien välillä samanaikaisesti. Keskusteluihin liittyy siten jännite, jossa osallistujien on tasapainoitava esimerkiksi työroolia ja perheroolia välillä ja muotoiltava vuoronsa samaan aikaan useille erilaisille, osin kuvitelluille, vastaanottajille. (Zappavigna & Martin 2018: 7; Papacharissi 2015: 98–99.) Sosiaalisen median keskusteluissa käyttäjältä toiselle suunnatulla viestillä voi olla epäsuorasti lukuisia muitakin vastaanottajia ja viestiin voi reagoida periaatteessa kuka tahansa, jolla on siihen pääsy (Meredith 2016: 269).

Digitaaliset alustat tarjoavat kuitenkin käyttäjilleen erilaisia vuorovaikutusresursseja, joiden avulla keskustelijat pystyvät osin kontrolloimaan sitä, millaiselle vastaanottajajoukko viesti välitetään. Twitterissä käyttäjät voivat esimerkiksi kohdistaa viestinsä tietylle henkilölle @-merkin ja tämän käyttäjätunnuksen yhdistelmällä (@käyttäjä). (Zappavigna & Martin 2018: 9.) Vaikka käytänteellä pyritään tavallisesti ensisijaisesti kiinnittämään mainitun käyttäjän huomio (Honeycutt & Herring 2009; Zappavigna & Martin 2018: 9), ovat Kassing ja Sanderson (2015) sekä Gredel (2017) tahoillaan osoittaneet, että tietylle käyttäjälle osoitetulla viestillä voidaan samaan aikaan toteuttaa monenlaisia toimintoja, esimerkiksi oikaista käyttäjää toimimaan käytäntöyhteisön normien mukaisesti ja hakea samalla tukea muilta yhteisön jäseniltä.

Yksittäiseen osallistujan suuntautumisen lisäksi Twitterin käyttäjät hyödyntävät viesteissään usein aihealueita, joiden avulla he voivat kutsua koolle laajempia yhteisöjä tai yhteisen aihepiirin ympärille kerääntyneitä käyttäjiä. Aihetunnisteita tutkinut Zappavigna (2012; ks. myös Zappavigna & Martin 2018) pitää tviittejä monifunktionaisina ja korostaa tviittaamista sosiaalisena prosessina, jossa aihetunnisteella kiinnitytään erilaisiin ryhmiin sekä rakennetaan ja ylläpidetään sosiaalisia suhteita huolimatta siitä, että aihetunnisteen ympärille kerääntyneet osallistajat eivät aina ole suoraan vuorovaikutuksessa keskenään. Tästä näkökulmasta vuorovaikutus ymmärretään perinteisen suullisen keskustelun vuorottelua laajemmin keskustelulliseksi tilaksi, jossa keskustelut voivat rakentua joko suhteellisen itsenäisistä tai dialogisista vuoroista ja muistuttaa siten joko vertaisvuorovaikutusta tai joukkoviestintää (Zappavigna & Martin 2018: 6; Bou-Franch ym. 2012: 503). Aiemmassa sosiaalisen television tutkimuksessa televisiolle suunnattuja viestejä on käsitelty ohimennen (Selva 2016; Atifi & Marcoccia 2017), mutta tviittien suhdetta sen lukuisiin vastaanottajiin ja yleisöihin ei juuri ole pohdittu.

3 Aineisto ja tutkimusmenetelmä

Tutkimusaineisto koostuu neljästä vuoden 2014 jalkapallon MM-kisojen ottelulähetyksestä² ja niiden aikana lähetetyistä tviiteistä, jotka sisältävät #ylemmfutis-aihetunnisteen. Tarkastelen rinnan televisiolähetystä ja tviittejä päästäkseni käsiksi siihen, miten tviittaajat rakentavat vuorovaikutusta intermediaalisesti. Televisiomateriaalia on yhteensä noin 15 tuntia, ja se pitää sisällään sekä MM-ottelut selostuksineen että niiden ennakkoinnin ja analysoinnin Ylen kisastudiossa. Juontajan lisäksi kisastudiossa on kussakin pelissä tavallisesti kaksi vaihtuvaa asiantuntijavierasta. Osin samat asiantuntijat toimivat vuorollaan myös selostajan tukena otteluiden kommentaattoreina. Läpi kisojen Yle kannusti yleisöä tviittaamaan aihetunnisteellaan palkiten päivittäin ”päivän parhaan tviitin” jalkapalloaiheisella palkinnolla. Lisäksi pieni osa tviiteistä nostettiin lähetyksen aikana hetkeksi televisioruudulle mutta vain harvoin osaksi varsinaista studiokeskustelua.

Aineistoesimerkeissä televisiolähetysten keskustelukatkelmat on litteroitu keskusteluanalyttisten litterointitapojen mukaisesti (ks. liitettä). Koska tviittaajat voivat kommentillaan orientoitua joko televisiokuvaan tai selostukseen (ks. Gerhardt 2014: 121, 182–183; Chovanec 2015: 80), otan siksi huomioon paitsi sen, mitä kussakin lähetyksen puheenvuorossa tehdään, myös sen, mitä kulloinkin televisioruudulla näkyy. Esimerkkeihin onkin merkitty näkyviin puheen lisäksi myös televisioruudulla tapahtuva toiminta silloin, kun se on tviitin ymmärtämisen kannalta välttämätöntä.

Neljän ottelun aikana lähetettyjen #ylemmfutis-tviittien kokoelma on kerätty Twitterin käyttöliittymän hakutyökalun avulla, ja se kattaa yhteensä 10 327 viestiä.³ Tutkimusaineiston tviitit ovat peräisin julkisilta Twitter-tileiltä, ja ohjelman virallisen aihetunnisteen liittäminen viestiin teki ne potentiaalisesti näkyviksi myös televisiossa. Vaikka tutkimuksen tviittejä voidaan tässä mielessä pitää julkisena materiaalina, olen GDPR:n (2016/679) tietosuojalain ja hyvän tieteellisen käytännön mukaisesti poistanut esimerkeistä kaikki tekijään viittaavat tunnistetiedot, kuten (käyttäjä)nimen ja kuvan.

Tviittikokoelmasta erottelin analysoitavaksi ainoastaan televisiolle suunnatut direktiivit eli sellaiset viestit, joissa tviittaaja orientoituu johonkin tai joihinkin televisiolähetysten toimijoihin (esim. pelaajiin, selostajaan tai asiantuntijoihin) siten, että kehottaa tätä toimimaan tai olemaan toimimatta tietyllä tavalla. Keskusteluanalyttisesta näkökulmasta direktiivin tulkinta yksittäisestä vuorosta on siinä mielessä ongelmallista, että nojatessaan seuraavan vuoron todistavuuden periaatteeseen keskusteluanalyttikko tunnistaisi vuoron direktiiviksi vasta sen perusteella, miten siihen reagoidaan (Hutchby & Wooffitt 2008: 13). Aineiston rajaamisvaiheessa olen kuitenkin tulkinnut puhetoimintoja televisiolle suuntautuviksi direktiiveiksi tulkintavihjeiksi kiteytyneiden muotopiirteiden, kuten 2. persoonan päätteiden (*ette päästä maalia*), puhutteluilmausten ja huomionkohdistimien (*Yle hei*) sekä esimerkiksi

2. Meksiko–Kamerun (13.6.), Kolumbia–Norsunluurannikko (19.6.), Brasilia–Saksa (8.7.) ja Saksa–Argentiina (13.7.).

3. On huomattava, että jälkikäteen tehty haku suodattaa osan tviiteistä pois, eikä aineisto siksi kata kaikkia aihetunnisteella lähetettyjä tviittejä.

imperatiivimuodon (*lopeta se*), avulla. Tällaisia tavalla tai toisella televisiolähetysten osallistujan toimintaa ohjailevia tviittejä on aineistossani yhteensä 436.

Olen jakanut tviitit kahteen ryhmään, reaktiivisiin ja ei-reaktiivisiin, sen perusteella, millaisen vuorovaikutussuhteen ne luovat televisiolähetykseen (ks. Lauranto 2014: 80). Tarkoitin reaktiivisilla vuoroilla sellaisia tviittejä, joissa osallistuja käsittelee aiempaa puheenvuoroa tai meneillään olevaa toimintaa direktiivisen vuoronsa kimmokkeena ja luo tähän selvän toiminnallisen kytköksen (Schegloff 2007: 217–219; Lauranto 2014: 81).⁴ Ei-reaktiivisissa tapauksissa yhteys edeltävään ei ole yhtä selvä. On huomattava, että erottelu on osin keinotekoinen, sillä keskustelu rakentuu aina enemmän tai vähemmän edeltävien vuorojen ja toimintojen varaan ja on siten kauttaaltaan reaktiivista (Lauranto 2014: 83–84). Tässä artikkelissa käsittelem kuitenkin reaktiivisina ainoastaan sellaisia tviittejä, joissa direktiivin käytön voidaan selvästi nähdä motivoituvan siitä, mitä televisiolähetyksessä on edellä tehty tai sanottu. Keskityn tarkastelemaan ainoastaan reaktiivisia tviittejä, jolloin huomioni kohteena on 112 tviittiä ja niiden saamat vastaukset Twitterissä. Taulukossa 1 on kuvattu, millaisista rakennetyypeistä aineistokokoelma koostuu.

Taulukko 1.

Reaktiivisten ja ei-reaktiivisten direktiivien kokonaismäärät ja jakautuminen rakennetyypeittäin.

Rakennetyyppi	Reaktiiviset (N = 112; 25,7 %)		Ei-reaktiiviset (N = 324; 74,3 %)			
Imperatiivilauseet	<i>Älä Niki sano finaalissa ”mukkelismakkelis”</i>	55	49,1 %	<i>Muistakaa juhlia selvinpäin!</i>	176	54,3 %
Finiittiverbittömät	<i>Nyt ne piirrustukset helvettiin!</i>	40	35,7 %	<i>Lisää maaleja Saksa, kiitos!</i>	93	28,7 %
Interrogatiivilauseet	<i>Voisitko lopettaa vihreäasuisten pelaajien nor-suiksi kutsumisen? Kiitos</i>	12	10,7 %	<i>Vieläkö poijjat tekisittä muutamman?</i>	30	9,3 %
Deklaratiivilauseet	<i>Nyt lakkaatte sanomasta ”taakke” ja heti</i>	5	4,5 %	<i>Tänne saa lähettää yhden pallon ;)</i>	25	7,7 %
Yhteensä		112	100 %		324	100 %

Kuten taulukosta 1 on nähtävissä, imperatiivilauseiden osuus on noin puolet koko tviittiaineistosta. Olen sisällyttänyt tähän ryhmään monikon 1. persoonan imperatiivin (*Vaihdetaan jakoja!*) eli niin kutsutun inkluusiivisen imperatiivilauseen (Lauranto 2014: 25), vaikka se ei syntaktiselta muodoltaan olekaan imperatiivi vaan passiivin indikatiivimuoto. Imperatiivimuotoisiksi direktiiveiksi on tässä kohtaa laskettu myös sellaiset kannustusta osoittamaan kiteytyneet erikieliset ilmaukset (*Come on Brazil!*, *Vamos Colombia!*, *Auf geht's die Jungs!*), joiden keskeisimpänä funktiona ei ole ohjaaminen, vaan niitä käytetään ennen kaikkea joukkueen rohkaisemiseen ja tukemiseen

4. Schegloff (2007) käyttää termiä *retrosekvenssi* (*retro-sequence*) kuvatakseen korjauksen tai huomion kiinnittämisen kaltaisia toimintoja, joissa sekvenssi aktivoituu vasta toisessa positiossa. Nähdäkseni kyse on pitkälti samasta ilmiöstä, jota Lauranto (2014) nimittää reaktiivisuudeksi.

(vrt. Gerhardt 2014: 155). Olen luokitellut tällaiset viestit ei-reaktiivisten ryhmään, enkä siten käsittele niitä varsinaisessa analyysissä. Sen sijaan reaktiivisten imperatiivien ryhmä sisältää esimerkiksi kieltoja ja toiminnan aloittamiseen tai lopettamiseen kehottavia direktiivejä (*lopettakaa, keskeyttäkää, mene pois*), jotka kiinnittyvät selvästi edeltävään kontekstiin (ks. Mondada 2017).

Finiittiverbittömien direktiivien rypäs on toinen iso ryhmä aineistossa, mikä voi johtua osin tviittien rajatusta 140 merkin⁵ merkkimäärästä, joka pakottaa kirjoittamaan viestit mahdollisimman tiiviiseen muotoon. Toisaalta verbittömyydellä voidaan myös ilmaista liikettä tilasta toiseen (VISK § 1676). Tästä syystä finiittiverbittömät ilmaukset voi nähdä tehokkaana resurssina tuottaa kytköstä edeltäviin toimintoihin, ja niinpä ne ovatkin yleisempiä juuri reaktiivisten tviittien ryhmässä. Interrogatiivi- ja deklaratiiivilauseiden ryhmät ovat aineistossa selvästi kahta muuta pienempiä. Ne sisältävät sekä modaaliaineksettomia että modaaliaineksellisiä tviittejä.

Tarkastelen reaktiivisia tviittejä digitaalisen keskusteluanalyysin (Giles ym. 2015) työkaluja hyödyntäen. Tukeudun erityisesti toiminnan ja vuoron muotoiluun (*recipient design*) ja sekventiaalisuuteen keskittyen yhtäältä siihen, miten kielen ja muiden resurssien avulla osallistujat muotoilevat vuoronsa vastaanottajalle tunnistettavaksi tarkoituksenmukaiseksi toiminnaksi, ja toisaalta siihen, miten nuo toiminnot jäsenyivät keskusteluvuorojen välillä. (Ks. Schegloff 2007; Drew 2012.) Twitter-vuorovaikutusta tutkittaessa on otettava huomioon, että se rakentuu monelta osin eri tavalla kuin puhuttu arkikeskustelu. Ensinnäkin on huomioitava, että tilanteessa on potentiaalisesti mukana valtava määrä muita keskustelijoita. Viestiä kirjoittaessaan käyttäjä ei voi tietää, kuka tai kuinka moni viestiin vastaa. (Zappavigna & Martin 2018: 7; Giles ym. 2015: 49.) Toinen Twitterille luonteenomainen piirre on vuorovaikutuksen rakentuminen kirjoitettuna. Tviittaajat eivät voi ohjata muiden televisiokatsojien huomiota esimerkiksi eleillä tai äänenpainolla, mutta he voivat hyödyntää tähän tarkoitukseen erilaisia kirjoitetun kielen resursseja, kuten välimerkkejä tai tunneikoneita (ks. Maíz-Arévalo 2013: 53; Giles ym. 2015: 48). Lisäksi Twitter-vuorovaikutusta määrittävät rajoitettu merkkimäärä ja se, että käyttäjät voivat reagoida toistensa viesteihin kommentoinnin lisäksi tykkäys⁶- tai uudelleentviittäus-toiminnoilla.

Digitaalista vuorovaikutusta onkin viime aikoina lähestytty usein keskittymällä siihen, millaisia toiminnan mahdollisuuksia käytetty teknologia tarjoaa käyttäjälleen (esim. Meredith 2016, 2017). Alkujaan Gibsonilta (1979) peräisin olevalla *tarjouman* (engl. *affordance*) käsitteellä viitataan siihen, miten käytetty alusta mahdollistaa tai rajoittaa käyttäjien osallistumista erilaisiin toimintoihin (Hutchby 2001; Arminen, Licoppe & Spagnolli 2016: 294–295). Tarjoumat eivät kuitenkaan yksin sanele sitä, millaiseksi osallistujien välinen vuorovaikutus rakentuu, vaan käyttäjät voivat hyödyntää resursseja haluamillaan tavoilla (Arminen ym. 2016: 295; Meredith 2017: 50, 53). Siten esimerkiksi aihetunnistetta voidaan käyttää topikalisoinnin lisäksi varsin moninaisiin

5. Twitter kaksinkertaisti merkkimäärän vuonna 2017.

6. Vielä vuonna 2014 tykkäys osoitettiin sydän-ikonin sijaan tähdellä ja siitä käytettiin nimitystä *suosikki*. Aiemmassa tutkimuksessa suosikki-toiminnon on kuitenkin nähty toimineen monilta osin samassa tehtävässä kuin tykkääminen (ks. Meier, Elswiler & Wilson 2014), ja siksi puhun suosikiksi lisäämisen sijaan tykkäämisestä.

vuorovaikutustehtäviin (ks. Zappavigna 2012; Wikström 2014). Oleellista onkin lähestyä myös teknologista kontekstia aineistolähtöisesti ja osoittaa, miten osallistujat itse tekevät tietyistä alustan ominaisuuksista vuorovaikutustilanteessa relevantteja (Arminen ym. 2016: 292).

4 Direktiiveiksi muotoillut tviitit ohjailuna ja kannanottoina

Esittelen seuraavaksi analyysini tulokset. Vastaan ensimmäiseen tutkimuskysymykseen kahdessa ensimmäisessä aluvussa, joissa tarkastelen direktiivisen tviitin suuntaamista ensin tiettyyn vuoroon ja sen jälkeen lähetyksen laajempiin toimintajaksoihin. Kolmannessa, toiseen tutkimuskysymykseen fokusoivassa aluvussa puolestaan keskityn tviitin jäljessä tuleviin vuoroihin eli siihen, millä tavalla direktiivisiin viesteihin vastataan Twitterissä.

4.1 Direktiivisen tviitin kohdistaminen lähetyksen tiettyyn vuoroon

Tiettyyn televisiolähetyksen puheenvuoroon kohdistuvat direktiivit on suunnattu tyyppillisesti ottelun selostajalle tai kommentaattorille, ja ne on muotoiltu seuraavien esimerkkien tapaan tavallisesti (kieltomuotoisiksi) imperatiiveiksi tai finiittiverbittömiksi direktiiveiksi. Reaktiivisuutta lähetykseen rakennetaan deiktisyyttä implikoivien direktiivien lisäksi erityisesti kierrättämällä lähetyksen osallistujan puheesta joitakin kielellisiä aineksia, joihin sitten omassa vuorossa reagoidaan. Tällä tavalla tviittaajien on mahdollista asettaa itsensä televisiolähetyksen osallistujan kiistakumppaniksi, joka korjaa tai haastaa tämän aiempia sanomisia. Esimerkissä 1 tviittaaja korjaa direktiivisellä viestillään Kaj Kunnaksen meneillään olevaa selostusta.

- (1) Televisio [19.6.2014 19:08]. KK = selostaja Kaj Kunnas, AP = kommentaattori Antti Pohja.

01 KK: TÄSSÄ ON MAALIPAikka JA vaijaijai <syöttöönkö> siinä
→ lähti, syöttöönkö siinä lähti vielä Juan **Guarda::do**
03 äsken onnistui hyvin, nyt jäi, nyt jäi pakin
04 kinttuihin. oliko vetopaikka?
05 AP: n::o oli oli ehkä jopa yritti vetää mut täs on se
06 mitä studios puhuttiin <oikea-aikainen> liike
07 nopea liike ja rytminvaihto ja yhteispeli
08 siinä oli kaikkea sitä, ja Cuadrado pääs
09 hyvin vauhtiin

Twitter [19.6.2014 19:12]

MM: Nyt @KajKunnas taas hereille: kentällä CUADRADO, Meksikolla Guardado... #ylemmfutis

Esimerkissä 1 tviittaaja paikantaa ongelmalähteesen Kunnaksen lausuman pelaajan nimen (*Meksikolla Guardado*) ja merkitsee korjauksen isoilla kirjaimilla (*kentällä CUADRADO*) osoittaen tällä tavalla reaktiivisen suhteen selostajan vuoroon. Tviittaaja painottaa siten selostuksessa tehtyä virhettä, jota kommentaattori ei huomioi millään tavalla vaan suuntautuu vastaamaan selostajan esittämään kysymykseen (r. 5). Finiitti-verbittön direktiivi *nyt taas hereille* osoittaa tviittaajan toivovan selostajan keskittyvän peliin ja sen selostamiseen tarkkaavaisemmin (VISK § 1676). Erityisesti imperatiivimuotoisissa direktiiveissä *nyt*-sanan on nähty kieliopillistuneen adverbistä partikkeliksi, joka sekä korostaa puhujan intentiota että osoittaa direktiivinalaisen toiminnan tulleen jo aiemmassa kontekstissa jollakin tavalla relevantiksi (Hakulinen 1998: 85; Lauranto 2014: 129). Vaikka finiittiverbittömissä ilmauksissa *nyt* esiintyy esimerkin 1 tapaan useimmiten vuoronalkuisena, jolloin sen funktio on selkeämmin tempo-raalinen (Hakulinen 1998: 84), implikoi *nyt* nähdäkseni myös verbittömissä direktiiveissä vaatimista ja suhdetta edeltävään kontekstiin. Yhdessä toistuvuutta implikoivan *taas*-adverbin kanssa *nyt* motivoi korjauksen osoittamalla, että sama tai jokin samankaltainen ongelma on esiintynyt selostuksessa jo aiemmin, eikä toistuvasti saman virheen tekeminen ole selostajalta odotuksenmukaista tai toivottavaa.

Zappavignan ja Martinin (2018: 9) mukaan *@käyttäjä*-mainintaa voidaan pitää digitaalisena vastineena puhuttelulle monenkeskisessä kasvokkai keskustelussa. Siinä missä aihetunniste kutsuu koolle lähetyksen katsojat ja potentiaalisesti siinä toimijat, määrittää *@käyttäjä*-maininta puhuteltavaksi kyseisen tilin omistajan. Näin tviittaaja sisällyttää tilanteeseen osallistumiskehikkoonsa paitsi kaikki *#ylemmfutis*-aihetunnistetta seuraavat käyttäjät myös – ja ennen kaikkea – selostaja Kaj Kunnaksen. Osallistujien ”tägääminen” on sosiaalisen median keskusteluissa varsin yleinen käytäntö, sillä sen avulla on mahdollista herättää tietyn käyttäjän huomio ja hallinnoida viestien sekventiaalista sidoksisuutta (Honeycutt & Herring 2009). Nimellä puhuttelu eksplikoikin puhuteltavan pelkkää persoonapronominia selvemmin monenkeskisessä ja tekstipohjaisessa teknologiavälitteisessä keskustelussa, jossa vuorojen jakaminen ei ole mahdollista esimerkiksi katseella (vrt. Seppänen 1997: 170–175).

Sen lisäksi, että live-tviittaajat suuntautuvat selostajan lausumiseen tai sanavalintoihin korjausta vaativina seikkoina, he orientoituvat usein myös pelitapahtumien ja selostuksen ristiriitaan ongelmalähteenä. Seuraava esimerkki havainnollistaa, millä tavalla tviittaaja voi haastaa selostajan tietyn puheenvuoron direktiivisellä viestillään.

- (2) Televisio [8.7.2014 23:16]. NJ = selostaja Niki Juusela, JL = kommentaattori Jari Litmanen.

01 NJ: ↑NYT IRTOAA SIELTÄ SITTEN MARCELO
 → **JA SIINÄ ON RANKKARIN PAIKKA** mutta ei, ei
 03 kylmänviileästi näyttää Marco Rodriguez ainoastaan
 04 kulmalippua kohden, <erittäin> kova tilanne
 05 kun Marcelo kaadetaan rangaistusalueella
 06 ja nyt sitten on torikokous valmis alkamaan,
 07 sinne vain kahvitarjoilu pystyy (.) katsotaas

08 vielä hidastuksesta mutta todella päättäväisesti
 09 Rodriguez näyttää heti kulmalippua kohden ei muuta.
 10 ei rangaistuspotkua siis Brasilialle.
 11 JL: no s- no se tunne minkä minä sain ääm ää
 12 tuosta tilanteesta niin ei ollu rankkari
 13 mutta en oo nähny hidastusta vielä
 14 NJ: Marcelo käy kuumana kuin hellankoukku (.)
 15 tuon äsken nähdyn paikan jälkeen
 (hidastus alkaa)
 16 =ja nyt tässä uusintana se tulee
 17 Marcelo tulee, aivan Lahm osuu palloon
 18 puhdas öö puhdas liukutaklaus [ei siinä mitään
 19 JL: [tyylikäs liukutaklaus

Twitter [8.7.2014 23:18]

JWH: Rauhoitu Juusela, se mikään rankkarin paikka ollut! #mmfutis
 #ylemmfutis

Esimerkissä 2 tviittaaja luo responsiivisen suhteen selostukseen paitsi tviittaamalla välittömästi selostajan puheenvuoron jälkeen myös käyttämällä kieltoverbitöntä kieltokonstruktiota (*se mikään rankkarin paikka ollut*), joka rakentaa kytköksen edeltävään vuoroon kierrättämällä osan sen kielenaineksesta (ks. Kotilainen 2007: 15). Leksikaalinen toisto onkin varsin yleinen keino luoda koheesiota vuorojen välille erityisesti digitaalisissa konteksteissa (Honeycutt & Herring 2009; Bou-Franch ym. 2012: 510), ja kiellolla vuoro on mahdollista sitoa vielä myöntöä tiiviimmin kontekstiinsa (Kotilainen 2007: 19). Demonstratiivipronominin *se* avulla tviittaaja ei pelkästään ilmaise jotakin ulkopuolista kontekstin elementtiä vaan rakentaa tilanteista osallistumiskehikkoa sellaiseksi, että sekä puhutellulla että muilla tviittaajilla on pääsy tuohon elementtiin (ks. Laury 1997: 58; Seppänen 1997: 169). Lähetyksestä hyödynnetään erityisesti Juuselan äänenvoimakkuuden nousua (r. 1–2) merkinä kiihtymisestä, johon orientoidutaan imperatiivilla *rauhoitu*. Tviittaaja motivoi siten oikaisevan välihuomautuksensa tukeutumalla lähetyksen erilaisiin multimodaalisiin elementteihin: kuvaan, leksikaalisiin valintoihin ja prosodiaan.

On huomattava, että esimerkissä 2 myös selostaja ja kommentaattori neuvottelevat tilanteen uudelleen (r. 11–19), ja tviittaaja onkin voinut hyödyntää omassa tulkinnassaan myös tätä. Olennaista on kuitenkin se, että yksikön 2. persoonan imperatiivilauseella sekä lainaamalla osan selostajan edeltävästä vuorosta tviittaaja konstruoi yhteenotto-sekvenssin, jossa Juuselaa käsitellään puhetilanteen kiistakumppanina (ks. Seppänen 1997: 166; Hutchby 1996: 63–64). Sen tarkoituksena ei siten ole esimerkiksi yhtyä kommentaattorin tulkintaan eksplisiittisesti vaan pikemmin osoittaa selostajan tekemä tulkintavirhe.

4.2 Vuoroa laajempiin toimintajaksoihin suuntautuminen

Kun tviittaajat kohdistavat direktiivisen viestinsä tiettyä yksittäistä puheenvuoroa laajempiin jaksoihin, motivoituu direktiivi erityisesti siitä toiminnasta, joka televisiossa

on meneillään. Osallistujien toiminnan tai toimimattomuuden ongelmallisuus tilanteessa tuodaan esiin erityisesti imperatiivimuodoilla, finiittiverbittömillä lausumilla ja epäsuorilla direktiiveillä interrogatiivimuotoja käyttäen. Esimerkin 3 tviiteissä on nähtävissä, miten verbittömät direktiivit kehystetään kieltoilmauksilla, joiden kautta samaan aikaan osoitetaan kytkös lähetyksessä meneillään olevaan toimintaan ja tämän toiminnan ongelmallisuus.

- (3) Televisio [13.7.2014 21:44:53]. RS = studiosäntä Riku Salminen, AP = asian-
tuntija Antti Pohja.

(Televisioruudun alalaidassa näkyy pienessä
ruudussa pokaalin tuominen stadionille.)

01 RS: (katse ruutuun)
02 pokaalia näköjään tällä hetkellä avataan
03 tuolla Maracana-stadionilla, sieltä aika mukavan
04 näköinen pytty nousee tai oikeastaan astuu esiin.
(katse Pohjaan)
05 ↑mutta sitten (osoittaa kynällään Pohjaa) Ato niitä
06 muutamia tärppejä, piirtoja tuosta
07 Argentiinan pelistä ole hyvä [ei muuta
08 AP: [kiitos
09 RS: ku tabletti laulamaan siitä ja sul on varmaan
10 erinomaisia nostoja mitä >kannattaa tänään seurata?<
((4 riviä poistettu))
15 AP: jos me katotaan ensimmäinen klippi mitä tapahtuu, täs
on Belgiaa vastaan

- (a) Twitter [13.7.2014 21:45]
AL: Nyt ihan oikeesti #YLE! Ketään ei kiinnosta blaablaa-analyysit ja klipit
kun stadionilla tunnelma nousee eksponentiaalisesti! #ylemmfutis

- (b) Twitter [13.7.2014 21:46]
JV: Nyt hei tilannetajua, #ylemmfutis! Ei klippejä vaan filistelyä Maracanalta.
Pysti on saapunut! #mmfutis

Esimerkin 3 televisiotilanne saa aikaan useita varsin samantyyppisiä Ylelle suunnattuja tviittejä, joissa lähetyksen senhetkistä agendaä käsitellään ongelmallisena. Esimerkkiviihtien *nyt*-alkuiset rakenteet viestien alussa osoittavat jälleen vuorovaikutteisen suhteen edeltävään implikoiden, että meneillään oleva toiminta on jollakin tavalla epäonnistunutta; samalla ne pyrkivät reaaliaikaisesti ohjaamaan lähetystä oikeisiin uomiinsa (vrt. Mondada 2017: 98). Molemmissa esimerkeissä verbittömyys saa viestissä aikaan varsin käskävän sävyn. Ensimmäisessä esimerkissä *nyt*-sanaan näyttää *ihan oikeesti* -kiteymän yhteydessä tiivistyvän lisäksi patistamisen funktio, jolla tviittaaja osoittaa, että toivottuun toimintaan olisi pitänyt jo ryhtyä (Hakulinen

1998: 85; VISK § 823). Tviittien jatkot spesifioivat ongelman asettamalla vastakkain televisiossa meneillään olevan toiminnan ja sen, mitä katsojat haluaisivat nähdä televisiossa, kun finaalin alkuun on enää muutama minuutti aikaa. Sidos lähetykseen luodaan molemmissa tviiteissä kieltoilmauksilla (*ketään ei kiinnosta X kun Y; ei X vaan Y*), jotka osoittavat viestin fokuksen esittämällä kielletylle korvaavan toiminnon (VISK § 1618).

Tviitit motivoituvat lähetyksessä meneillään olevasta tilanteesta, jossa televisioruudun alalaidassa pienessä videokuvassa on näkynyt, kuinka maailmanmestaruuspokaali kannetaan stadionille. Studioisäntä orientoituukin ensin tähän tapahtumaan tehden sen keskeiseksi tilanteesta (r. 1–4), minkä voi nähdä asettaneen odotuksia kovan siirtymisestä varsinaiselle tapahtumapaikalle. Tämän jälkeen hän kuitenkin vaihtaa asentoaan sekä kääntämällä kehonsa kohti asiantuntijaa että siirtymää ilmaisevalla *mutta sitten* -partikkeliparilla (r. 4–5, VISK § 1034) palaten siten vielä ottelun alustamiseen. Tviiteissä *klippi*-sanaa (r. 15) kierrätetään leksikaalisena aineksena, joka asetetaan vastatusten *tunnelman* ja *fiiliksen* kanssa, ja asiantuntijan vuoron kutsuminen *blaablaa-analyysiksi* muotoilee sen tilanteessa yhdentekeväksi (KS s.v. *blaa*) nimenomaan suhteessa stadionilla tapahtuvaan senhetkiseen toimintaan. Direktiivin esittäminen oikeutetaan siten oletuksella jaetusta käsityksestä, että stadionilla tapahtuva toiminta on ensisijaista suhteessa kisastudion otteluiden pohjustamiseen ja analysoimiseen.

Vaikka esimerkeissä 3 tviittaajat orientoituvat tilanteesta ensisijaisesti asiantuntijan puheeseen, on direktiiviset viestit kohdistettu Ylelle. Molemmissa hyödynnetään aihetunnistetta (*#ylemmfutis*, *#YLE*) puhutteluilmauksena, mikä havainnollistaa, miten aihetunnistetta käytetään samanaikaisesti kahdessa funktiossa: osallistujien määrää tai vastaanottajia ei yritetäkään rajata, vaan televisiolle suuntautuvan puhutteluilmaukseksi kiedotun aihetunnisteen tehtävänä on samaan aikaan sekä puhutella Yleä että kutsua koolle muut tviittaajat nimeämällä viestin topiikin relevantilla tavalla. Sen sijaan, että tviittaaja tavoittelisi kahdenkeskistä osallistumiskehikkoa Ylen studioisännän tai asiantuntijan kanssa, hän valitsee viittauskeinokseen aihetunnisteen, jolla avaa osallistumiskehikon myös muille tviittaajille (ks. Seppänen 1997: 166).

Silloin, kun direktiivi kytketään lähetyksen yksittäistä puheenvuoroa laajempiin toimintoihin, tviittaajat eivät osoita puhuteltua välttämättä suoraan puhutteluilmauksin. Tviittaajat voivat olettaa, että muut käyttäjät osallistuvat heidän kanssaan yhtä keskittyneesti jalkapallolähetyksen katsomiseen ja voivat siten tunnistaa kenelle tai keille televisiossa viesti on suunnattu ja millaiseksi toiminnoksi se pitäisi tulkita. Seuraava esimerkki on tviitattu tilanteessa, jossa Argentiinan pelaajat tuulettavat lopulta paitsio-maaliksi vihellettyä osumaansa.

(4) Twitter [13.7.2014 22:32]

AK: lopettakaa se paitsion ylimääräinen juhliminen. saksalla täysin pakka hallinnassa! #mmfutis #ylemmfutis #GERMANY

Esimerkkitviitti 4 on kohdistettu varsinaisen pelitapahtuman osallistujille. Suomenkielisen tviitin osoittaminen kansainvälisille pelaajille kuitenkin korostaa direktiivin

näennäisyyttä ja suuntautumista muihin tviittaajiin viestin todellisena yleisönä. Tviittaaaja auttaa yleisöä tunnistamaan Argentiinan pelaajat puhuteltaviksi pääasiassa kahdella keinolla. Ensinnäkin imperatiivilause *lopettakaa se paitsion ylimääräinen juhliminen* ohjaa katsojia etsimään senhetkisestä lähetyksestä osallistujat, jotka parhaiten sopivat käskyn vastaanottajiksi. Imperatiivin deiktisyyttä käytetään tilanteessa implikoimaan, että toiminnan ajoittaminen, sen suorittamisen välttämättömyys ja sen suorittajat on tilanteessa yhteisesti tunnistettu (Sorjonen, Raevaara & Couper-Kuhlen 2017: 8–9). Tviittaaaja käyttääkin hyväkseen paitsi jaettua aihetunnistetta myös alustan tarjoamaa mahdollisuutta reagoida tilanteisiin lähes reaaliaikaisesti.

Toiseksi tarkenne *se* täsmentää edelleen, mihin aivan tiettyyn toimintoon lähetyksessä suuntaudutaan. Deiktisiä demonstratiivitarkenteita käytetään aineistossa runsaasti, ja *se*-pronomini saa viestissä usein esimerkin 4 tavoin määräistä artikkelia muistuttavan tehtävän, jolla implikoidaan referentin tunnistettavuutta osallistujien kesken (ks. Laury 1997). Seppäsen (1997: 169) mukaan pronominitarkenteiden käyttö voi osoittaa, että keskustelijat orientoituvat normiin, joka estää puhujaa kertomasta selaista, mikä on jo vastaanottajan tiedossa. Tviittaajan voikin nähdä *se*-tarkenteella käsittelevän viestin kaikkia vastaanottajia (puhuteltuja pelaajia ja muita tviittaaajia) osana jaettua tilannetta, johon osallistujilla on pääsy aihetunnisteiden kautta (ks. Zappavigna & Martin 2018: 5). Näin tehdessään tviittaaaja ei niinkään kerro, mitä ruudulla tapahtuu vaan pikemmin kiinnittää osallistujien huomion seikkaan, joka on jo valmiiksi heidän saatavillaan.

Vaikka selvästi suurin osa direktiiveistä tuotetaan aineistossa vaativuutta implikoivilla imperatiivimuodoilla ja verbittömillä lausumilla (ks. taulukkoa 1 s. 357), voivat tviittaaajat suuntautua lähetyksen toimintojen ongelmallisuuteen myös epäsuoremmin. Esimerkeissä 5–6 interrogatiivimuodoilla ilmaistu direktiivisyys näyttää pintapuolisesti hienovaraisemmalta kuin imperatiivimuotoisissa tai finiittiverbittömissä tviiteissä, ja niiden ymmärrettävyys perustuu tiukemmin osallistujien kompetenssiin nähdä tilanteita tietystä näkökulmasta ja tajuta, miten tilanteessa pitäisi toimia (ks. Mondada 2017: 81).

- (5) Twitter [13.6.2014 19:08]
TL: #ylemmfutis Mitäs jos kerrotais pelaajien nimiä välillä? Esim. Kenellä pallo?
- (6) Twitter [13.6.2014 19:33]
VE: Laitetasko se lippu vaikka taskuun välillä? #ylemmfutis #ähh #pelaa

Tviiteissä luodaan aiempia esimerkkejä löyhempi suhde meneillään olevaan ottelulähetykseen. Lähetystä seuraava katsoja voi tunnistaa esimerkissä 5 tviittaajan viittaavaan ottelun alkuminuuttien selostukseen, jossa selostaja varsinaisten ottelutapahtumien raportoimisen sijaan jutustelee kommentaattorin kanssa joukkueista ja ottelun ennako-odotuksista. Esimerkissä 6 viittauskohteena on linjatuomarin kaksi aiheetonta paitsioliputusta. Tviittaaajat hyödyntävät temporaalista adverbia (*välillä*) kytkemään oman vuoronsa televisiolähetyksen edeltävään vuorovaikutuskontekstiin,

jolloin tulkintataustaksi hahmottuu tiettyä puheenvuoroa tai toimintoa laajempi toimintakokonaisuus. Adverbin avulla tviittaajat osoittavat muille osallistujille seuraneensa ottelun televisiointia jo pidemmän aikaa ja siksi havainneensa toiminnan tai sen puutteen jatkuneen pitkin ottelua (vrt. Gerhardt 2014: 157).

Siinä missä syntaktisesti yksinkertaista imperatiivilauseetta käytetään tavallisesti silloin, kun puhuteltu on jo sitoutunut toimintaan (Zinken & Deppermann 2017) tai kehoitus toimintaan voidaan nähdä itsestään selvänä (Sorjonen 2001: 92), muotoilee interrogatiivilause toivotun toiminnan ikään kuin ehdotuksena, johon vastaanottajan ei automaattisesti nähdä suostuvan (Rossi 2012). Konditionaalinen käyttö vahvistaa ehdotustulkintaa, jossa pyydettyyn toimintoon orientoidutaan pikemmin vaihtoehtona kuin velvollisuutena (Kauppinen 1998: 125–126, 190). Edelleen esimerkin 5 loppuosa (*Esim. kenellä pallo?*) täsmentää ehdotusta antamalla ilmeisen esimerkin toivotusta toiminnosta. Samanlainen valinnan mahdollisuutta implikoiva funktio voidaan osoittaa esimerkissä 6 *vaikka*-lausumapartikkelille (ks. Kauppinen 2006: 171).

Esimerkeissä toimintaa ei kuitenkaan voi pitää aidosti ehdottavana vaan ennemmin ehdotuksiksi kiedottuina ironisina kommentteina, joissa kohteliaisuutta ja epävarmuutta merkitsevät lievennyskeinot voidaan nähdä ironisina merkkeinä tilanteiden ilmeisestä kielteisyydestä (Rahtu 2006: 54–55). Passiivirakenteet ja *s*-partikkelillinen hakukysymys (*Mitäs jos*) ikään kuin sisällyttävät tviittaajan direktiivin vaikutuspiiriin (Raevaara 2006: 119), mutta koska selostajalle ja tuomarille ehdotettu toiminta on selvästi rooliin sidottua ja siten yksinomaan näiden vastuulla, voidaan ironian uhreiksi tulkita ottelua selostava Kunnas ja kahdesti virheellisesti paitsion liputtanut tuomari (ks. Rahtu 2006: 197).

Tviitit tekevät siis näkyväksi vaatimuksen toimintatavan muutoksesta selostuksessa ja tuomaroinnissa. Esimerkissä 5 tviittaaja tukeutuu jalkapallokatsojien jakamaan käsitykseen selostajan odotetusta roolista ottelutapahtumien raportioijana (vrt. Gerhardt 2014: 40). Oleellisen elementin (pelaajien nimeäminen) puuttumisen esille tuominen aktivoi selostamisen normit tulkintataustakseen ja osoittaa, että näitä normeja on ilmeisellä tavalla rikottu. Samoin esimerkissä 6 tviittaaja motivoi käänsä nojaamalla jaetuiksi konstruoiuihin odotuksiin, jotka koskevat tuomaritoimintaa. Niiden rikkomisen paheksuttavuus ja turhauttavuus vahvistetaan myös viestin lopun tunnepitoisessa aihetunnisteessa *#ähh* (ks. Wikström 2014: 140–142). Myös aihetunnisteen *#pelaa* voi nähdä implikoivan puhujan tahtoa: imperatiivina *#pelaa* voi toimia käänsä tuomarille olla turhaan keskeyttämättä peliä.

Rahdun (2006: 48, 50) mukaan ironian tarkoituksena on rakentaa ja ylläpitää yhteisöjä, sillä viestien tulkinta vaatii usein aivan tietynlaista tulkintakykyä ja yhteistä maaperää. Esimerkkien ironisten viestien voikin nähdä suuntautuvan ennen kaikkea niille Twitterin käyttäjille, joilla on sellaista välittömästä vuorovaikutuskontekstista irrallista jalkapallotietoa, joka auttaa heitä näkemään viestin ja televisiotilanteen yhteyden sekä tulkitsemaan tviitin ironisena. Tästä näkökulmasta televisiolle suunnattujen viestien tarkoituksena ei olekaan ensisijaisesti ohjata televisio-ohjelman osallistujien toimintaa vaan rakentaa tilapäisyhteisöä esittämällä negatiivisessa valossa televisioitoimijoita (ks. Chovanec 2015: 81). Live-tviittaaminen muistuttaa tässä mielessä osin televisio- ja radiokeskusteluja. Näissä joukkoviestintämuodoissa keskustelijat eivät välttämättä pyri

rakentamaan tai ylläpitämään solidaarisuussuhdetta niinkään suhteessa toisiin keskustelijoihin vaan ennen kaikkea ohjelman katsojiin ja kuulijoihin (ks. Hutchby 1996; Nuolijärvi & Tiittula 2000: 285, 314).

4.3 Tviitteihin reagoiminen

Tässä alaluvussa keskityn siihen, millä tavalla direktiiviseksi muotoiltuihin tviitteihin vastataan. On huomattava, että televisiossa näihin viesteihin ei reagoida lainkaan, eikä Twitterissäkään tviitteihin vastaa yksikään puhuteltavaksi merkitty televisiolähetysten osallistuja. Sen sijaan muut tviittaajat toistuvasti tykkäävät, uudelleen tviittaavat tai kommentoivat näitä viestejä. Mikä oleellisinta, tviittaajat eivät näytä suuntautuvan niinkään viestin ohjailevaan merkitykseen vaan siihen affektiseen moitteeseen tai kritiikkiin, jota viestin tulkitaan välittävän (vrt. nk. paheksunta-imperatiiviin Forsberg 2019: 22). Ennen kuin havainnollistan huomiota muutamalla esimerkillä, on syytä vilkaista, kuinka moneen tviittiin aineistokokoelmassa (N = 112) reagoidaan (taulukko 2a) ja millaisia reagointitapoja tviittaajat hyödyntävät (taulukko 2b).

Taulukko 2a.
Tviitteihin reagoiminen Twitterissä.

Ei reaktiota	58	51,8 %
Reaktio	54	48,2 %
Yhteensä	112	100 %

Taulukko 2b.
Tviitteihin reagoimisen tapa.

Tykkäys	98	66,7 %
Uudelleentviittäminen	34	23,1 %
Kommentti	15	10,2 %
Yhteensä	147	100 %

Kuten taulukosta 2a on nähtävissä, noin puolet (48,2 %) kaikista tarkastelemistani tviiteistä sai jonkinlaisen responssin Twitterissä. Taulukosta 2b puolestaan ilmenee, että näihin 54 tviittiin reagoitiin selvästi useammin tykkäyksillä (66,7 %) ja uudelleentviittämisillä (23,1 %) kuin kirjoitetuilla kommenteilla (10,2 %). Aiemmassa tutkimuksessa tykkäyksen suosiota reagoimiskäytänteenä on selitetty sillä, että se mahdollistaa viestin huomioimisen näkemättä suuresti vaivaa vastauksen muotoiluun (Maíz-Arévalo 2013: 64–65; Guy, Ronen, Zwerdling, Zuyev-Grabovitch & Jacovi 2016). Vaikka tykkäykselle voidaan esittää monenlaisia funktioita, pidetään sitä ensisijaisesti konventiona, jolla käyttäjä osoittaa positiivisen arvionsa viestistä (Zappavigna & Martin 2018: 6). Viestin välittäminen sellaisenaan omalle tilille on niin ikään moninainen toiminto, jolla kuitenkin voi nähdä tykkäyksen kaltaisia positiivisen arvioinnin ja

samanmielisyyden esittämisen funktioita. Sen lisäksi olennaista on, että viesti syystä tai toisesta halutaan välittää uudelle, entistä laajemmalle yleisölle, jolloin se voidaan nähdä tykkäystä julkisemmaksi samanmielisyyden osoitukseksi.⁷ (Ks. Boyd, Golder & Lotan 2010: 6.) Kommentoimalla tviittiä käyttäjät voivat sen sijaan tuottaa tykkäyksiä ja uudelleentviittauksia moninaisempia sosiaalisia toimintoja, kuten osoittaa suuremmin kantaansa suhteessa aloitukseen. Olen laskenut taulukoihin ainoastaan aloitusviestiin tulleet vastaukset, vaikka muutamat tviitit saivatkin aikaan pidempiä viestiketjuja.

Keskityn esimerkeissä analysoimaan vain aloitusviestiä ja ensimmäistä siihen tullutta kommenttia, sillä jo niiden kautta on mahdollista osoittaa, että tviittaajat orientoituvat näihin viesteihin ohjailun sijaan ensisijaisesti kannanottoina, jotka kutsuvat muita tviittaajia yhtymään mielipiteeseen. Seuraava esimerkki havainnollistaa aloitusviestiin reagoimista ja aloittajan direktiiviin sisältyvän kannanoton tekemistä näkyväksi.

(7) Twitter [13.6.2014 19:32]

HM: jotain rotia noihin fudis selostuksiin kiitos!!! ei puutu ku bubi enää kopista!!Litti joutuu kokoajan korjaamaan!!#mmfutis #ylemmfutis

[19:33] MS: @hm mä ottaisin sen bubinkin mielummin #ylemmfutis

Esimerkin aloitustviitti havainnollistaa hyvin viestin kohdistamista samaan aikaan televisiotoimijoille ja muille Twitterin käyttäjille. Finiittiverbitön ilmaus *jotain rotia kiitos* muotoilee viestin direktiiviksi, ja demonstratiivipronomin tarkenteinen substantiivilauseke (*noihin fudis selostuksiin*) nostaa tarkoitteen kaikkien osallistujien tarkasteltavaksi ja kommentoitavaksi (ks. Laury 1997: 75). MS:n vastausviestin yhteys HM:n tviittiin on nähtävissä jo siinä, miten viestit asettuvat Twitterin virrassa ketjuksi, jossa jokaista responsia edeltää suuntautuminen puhuteltavaan tämän Twitter-tilin käyttäjätunnuksella (@hm). Nämä puhuttelut tulevat Twitterissä automaattisesti viestin alkuun, kun käyttäjä päättää vastata suoraan toisen viestiin. Tällä tavalla Twitterin teknologiset käyttöominaisuudet tukevat viestin kohdistamista yksittäiselle vastaanottajalle ja mahdollistavat kommenttien jäsentämisen peräkkäisiksi viestiketjussa (Bou-Franch ym. 2012: 509).

Osallistujien välille rakentuva samanmielisyyks siitä, että meneillään olevan ottelun selostus on heikkotasoinen, näkyy MS:n vastauksessa, jossa hän jatkaa HM:n aloittamaa selostuksen arviointia: *kin*-liite ja komparatiivi *mielummin* osoittavat kommentoijan asettuvan aloitusta jyrkemmälle kannalle arvioimalla Kunnaksen selostuksen Bubin selostusta huonommaksi. MS muotoilee kommenttinsa eksplisiittiseksi kannanotoksi aloittamalla vuoronsa yksikön 1. persoonan pronomiinilla (*mä ottaisin*). Sillä hän kiinnittää huomion aloitustviittiin sisältyvään affektiseen mielipiteeseen, jota erityisesti lukuisat huutomerkki viestissä implikoivat. Hän ei asetu sellaisenaan aloittajan tarjoi-

7. Toisin kuin nykyään, vuonna 2014 käyttäjät eivät voineet liittää uudelleentviittaukseen omia kommenttejaan, vaan viesti välittyi uudelleentviittaajan tilille sellaisenaan.

lemaan positioon esimerkiksi eksplisiittisesti samanmielisyyttä osoittavalla ilmauksella tai tykkäyksellä, vaan ilmaiseksi pääosin samanmielisen mutta osin HM:n vuorosta poikkeavan kannan. (Ks. Rauniomaa 2007: 232–233.)

Seuraavassa esimerkissä aloitusta käsitellään niin ikään kannanottona, mutta tällä kertaa siihen otetaan responsivuurossa selvästi erimielinen kanta.

- (8) Televisio [13.7.2014 23:11]. NJ = selostaja Niki Juusela, JL = kommentaattori Jari Litmanen.

01 NJ: ja on mielenkiintoista nähdä totta kai
02 hidastuksesta mitä siinä tapahtuu
(hidastus tilanteesta alkaa)
03 todella =näyttää aluks vähän että Neuer on vähän
04 myöhässä ja sitte tuleeekin jo kiire
(hidastus: Neuer ja Higuain törmäävät pallon
tavoittelutilanteessa)
→ JL: **no emmä tiedä mitä Higuaini**
(hidastus toisesta kuvakulmasta)
→ **on tossa väärin tehnyt** mutta: [a
07 NJ: [oi]oi]oi
08 JL: ensinnäkin täs tulee mieleen kaks asiaa e(h)likkä

Twitter [13.7.2014 23:17]

KE: ”En mä tiedä mitä Higuain tuossa on väärin tehnyt.” Voi herran jestas Littti, nyt ne silmät käteen. #ylemmfutis

[23:20] JH: @ke no kerro, mitä Higuain teki väärin? En minäkään nähnyt tilanteesta rikettä, josta olisi Saksalle voinut vaparin viheltää

Aineistolle tyypilliseen tapaan myös esimerkin 8 aloitusviestin kirjoittaja (KE) esittää direktiivinsä suoraan ja ongelmattona. Hän käyttää suoraa lainausta merkitsemään eksplisiittisesti kommentaattorin vuoron kohdan, johon reagoi tviitissään, rakentaen siten vastakkainasettelua vuorojen välille käsittelemällä Litmanen kommenttia kiistanalaisena (ks. Hutchby 1996: 63–64; Bou-Franch & Garcés-Conejos Blitvich 2014: 23). Edeltävään vuoroon reaktiivinen päivittelyilmaus (*Voi herran jestas Littti*, ks. VISK § 860, 1725) tuokin tviittaajan affektisen asennoitumisen esiin välittömästi jo ennen varsinaista direktiiviä.

Kommentoija (JH) reagoi aloitukseen *no kerro, mitä* -rakenteella kehystetyllä alisteisella kysymyslauseella. *No*-partikkelialkuisuus merkitsee vuoron reaktiiviseksi, mutta se voi myös implikoida, että edeltävää puheenvuoroa käsitellään jollakin tavoin tilanteeseen sopimattomana (Sorjonen & Vepsäläinen 2016: 262; Forsberg 2019: 14). Esimerkissä JH näyttääkin reagoivan aloitukseen kielteisesti ja kehottaa aloittajaa avaamaan moittivan viestinsä perusteita: jos Litmanen tulkinta ei aloittajan mielestä ole pätevä, olisi hänen selitettävä, miksi pitää tulkintaa virheellisenä (ks. Forsberg

2019: 23). Viestin loppuosan *kAAn*-fokusartikkelilla (*en minäkään nähnyt tilanteessa rikettä*) JH muotoilee kannanottonsa erimieliseksi suhteessa KE:n viestiin ja ilmaisee asettuvansa Litmasen kannalle (VISK § 839, 842–843). Siinä missä aloitusvuoro rakentaa jännitteen televisiokommentaattorin ja tviittaajan välille, JH:n kommentti luo tilanteesta pikemmin tviittaajien välisen väittelyn. Kysymyksellään ja omalla tulkinnallaan JH avaa aloittajalle paikan esittää oma argumenttinsa ja siten osallistua väittelysekvenssiin.

Kuitenkin vain pieneen osaan tviiteistä reagoitiin kirjoitetulla kommentilla. Seuraava esimerkki havainnollistaa, miten osallistujat hyödynsivät muita Twitterin käyttömahdollisuuksia – tykkäystä ja uudelleentviittausta – liittyäkseen meneillään olevaan keskusteluun. Esimerkki poikkeaa edellisistä siinä, että se hyödyntää myös kuvallisia keinoja.

- (9) Televisio [13.7.2014 22:55, taukokeskustelu]. VK = studioisäntä Ville Klinga, RS = studioisäntä Riku Salminen, PP = asiantuntija Petri Pasanen, AP = asiantuntija Antti Pohja.

01 VK: sitte T:ltä eem hyvä kysy[mys
 02 RS: [joo pallo
 03 lähti tästä
 (ruutuun tviitti, kaikkien katse Klingassa,
 joka lukee paperista)
 04 VK: voi voi näissä kisoissa nähty valitettavan monta
 05 päähän kohdistunutta iskuu, mikä lääkkeeksi?
 → **kypärät pelaajille? kysymy- kysymysmerkki.**
 07 (katse kameraan) ja tästä lähtee T:lle
 08 myös- myöskin pallo (katse asiantuntijoihin)
 09 ja mitäs herrat pohtii,
 (hidastuskuvaa taklausesta)
 10 tässä Kristoff Kramer <saa> @pahan@näköisen tällin
 11 ja sen verran oli oli isku kova että joutu
 12 jättämään kentän.
 13 RS: AI[saakeli]
 14 PP: [mä]kyl mä väitän et toi oli ei toi ihan
 15 vahinko ollu. toi nimittäin tuli niin törmäs tohon
 16 [päähän]
 ((poistettu 31 riviä))
 → RS: **voiko olla tulevaisuudessa että pelaajilla on kypärät**
 → **päässä?**
 50 PP (pyörittää päätään)
 51 AP: joillakin on jo
 52 RS: nii joillakin on jo mutta

Twitter [13.7. 23:01]

KR
@kr

Seuraa

Kypärät jalkapalloon? Rivakka puhallus
tuohon, herra studioisäntä #ylemmfutis
#mmfutis

23.01 - 13. heinäk. 2014

3 uudelleentwiittausta 5 tykkäystä

Esimerkki 9 tuo mielenkiintoisella tavalla esiin, miten yksi harvoista studio-keskusteluun nostetuista tviiteistä kulkeutuu keskusteluun toimittajan kautta ja miten siihen orientoidutaan Twitterissä studioisännän esittämänä ajatuksena. Klinga lukee ensin päivän tviitiksi valitun viestin sanasta sanaan (r. 4–6), minkä jälkeen keskustelun edetessä Salminen ohjaa keskustelun päävammoista takaisin tviittaajan aiheeseen, kypäräkeskusteluun (r. 48–49). Tähän keskusteluun reagoidaan Twitterissä kuvaa ja kirjoitusta luovasti yhdistelevällä viestillä, jossa studioisännän toiminta asetetaan naurunalaiseksi. On huomionarvoista, että tviittaaja lainaa studioisännän ilmausta (*Kypärät jalkapalloon?*) ikään kuin tämän sanoina, vaikka Klinga on tilanteessa ainoastaan kaiuttanut toisen tviittaajan viestiä.

Kuvan alkometri ja siihen sopiva direktiivi (*rivakka puhallus tuohon*) leikittelevät poliisidiskurssilla, jolla voidaan luovalla tavalla samaan aikaan osoittaa ongelma keskustelussa ja hauskuuttaa ohjelman muita katsojia. Tviittiin reagoidaan sekä tykkäyksillä että julkaisemalla se uudelleen omille seuraajille. Koska tykkääminen on vaivaton keino ilmaista läsnäoloa tilanteessa (Maíz-Arévalo 2013: 64–65), voidaan tykkäykset nähdä tässä eräänlaisina minimaalisina responsseina, joilla tviittaajat osoittavat hakevansa aloittajan kanssa yhteistä asentoa jalkapallokatsojina (vrt. Gerhardt 2014: 64,

162–163) ja ratifioivan siten paikkansa osallistumiskehikossa. Tietynlainen läsnäolon osoittaminen voi liittyä myös uudelleentviittauksiin, mutta oleellisempaa on se, että toisen käyttäjän viesti halutaan syystä tai toisesta jakaa omalle seuraajajoukolle. Boydin ym. (2010) mukaan yksi merkittävä syy uudelleentviittaamiseen on viihdyttää omia seuraajia, ja esimerkin 9 kohdalla tviitin kierrättämiseen voikin kannustaa viestin meemimäinen muoto, johon käyttäjien on helppo tarttua (ks. Zappavigna 2012: 100–101). Oli näissä responsseissa kyse sitten samanmielisyyden tai yksinkertaisemmin kuulolla olemisen osoituksesta, ne havainnollistavat, että television toimijoille suunnattuja viestejä ei käsitellä ensisijaisesti direktiiveinä vaan pikemmin muille live-tviittaajille tarkoitettuina performansseina.

On kuitenkin huomattava, että läheskään kaikkiin tviitteihin ei vastattu lainkaan. Vaikka tutkituista 112 tviitistä 58 jäi ilman minkäänlaista responssia (ks. taulukkoa 2a s. 366), eivät tviittaajat osoittaneet vastaamattomuutta millään tavalla ongelmalliseksi. Sama huomio on tehty monissa muissakin teknologiavälitteistä vuorovaikutusta tarkastelevissa tutkimuksissa, joissa on osoitettu, ettei monenkeskisessä digitaalisessa keskustelussa vuoroihin vastaaminen ole samalla tavalla normatiivista kuin ei-digitaalisissa konteksteissa (esim. Maíz-Arévalo 2013: 63; Kääntä 2016: 44).

Nähdäkseni kyse on osin siitä Zappavignan ja Martinin (2018) esiin nostamasta huomiosta, että vuorovaikutus on ymmärrettävä sosiaalisen median alustoilla suullista keskustelua laajemmin. Käyttäjät eivät välttämättä rakenna vuorojaan suoraan dialogiseksi kommentoimalla tiettyä tviittiä. Esimerkiksi Kolumbian ja Norsunluurannikon välisen ottelun aikana tviitattu viesti ”Katsokaa peliä! Älkää valittako Kaitusta! – –” kytkeytyy aiempaan keskusteluun löyhästi monikon 2. persoonassa olevan kieltoverbin (*älkää valittako*) ja aihetunnisteen avulla, jolloin se on tulkittavissa yleiseksi responsiksi niille aiemmille kommentoijille, jotka ovat osoittaneet kielteisen arvionsa selostuksesta. Tämä havainnollistaa, miten sosiaalisessa televisiossa käyttäjät voivat hyödyntää alustan tarjoumia haluamallaan tavalla ja rakentaa niiden kautta viesteistään suoran dialogisia suhteessa tiettyyn aloitusviestiin tai toisaalta konstruoida laajempia reaktiivisia kytköksiä aiempiin keskusteluihin niin Twitterissä kuin televisiossakin.

5 Päätäntö

Olen tässä artikkelissa tarkastellut, miten live-tviittaajat suuntautuvat direktiiveiksi muotoilluilla tviiteillään samanaikaisesti sekä jalkapallon MM-kisojen televisiolähetysten osallistujiin että muihin live-tviittaajiin. Analysoimalla tviittien muotoilua ja sekventiaalista kontekstia olen osoittanut, että televisiolle kohdistetut direktiivit toimivat keinona luoda ja ylläpitää suhteita pikemmin muihin live-tviittaajiin kuin televisiolähetysten osallistujiin. Olen keskittänyt huomioni ensinnäkin siihen, miten live-tviittaajat hyödyntävät Twitterin käyttömahdollisuuksia muotoillakseen viestinsä direktiiviksi ja osoittaakseen ohjailevan viestinsä suuntautuvan televisiolähetysten osallistujille. Aineistoni perusteella jalkapallon MM-kisoista tviittaavat katsojat rakentavat responsiivista vuorovaikutussuhdetta sekä yksittäisiin selostajan tai kommentaattorin vuoroihin että laajempiin toimintajaksoihin, joissa esimerkiksi pelaajien tai

asiantuntijan toiminta näyttättyy jollakin tapaa ongelmallisena tai odotuksista ja normeista poikkeavana.

Tutkimukseni osoittaa, että tavallisesti silloin, kun direktiivi halutaan kytkeä tiettyyn lähetyksen puheenvuoroon, se muotoillaan joko imperatiiviksi tai finiitti-verbittömäksi lausumaksi, joka usein itsessään implikoi reaktiivisuutta edeltävään kontekstiin. Kohdistaaakseen direktiivisen tviittinsä juuri tietylle osallistujalle televisiossa tviittaajat käyttävät hyväkseen puhuttelua tai täämäämistä sekä leksikaalisen aineksen kierrättämistä konstruoiden osallistujasta vuoronsa kiistakumppanin. Tällä tavoin tviittaajat näyttävät paitsi korjaavan lähetyksessä esiintyviä virheitä ja haastavan tiettyjä tulkintoja pelitilanteesta ennen kaikkea haluavan tuoda nuo virheet muiden lähetystä katsovien live-tviittaajien tietoon.

Myös yksittäisiä puheenvuoroja laajempiin toimintajaksoihin suuntautuminen ilmaistaan usein suoraan imperatiivimuodoilla tai verbittömillä direktiiveillä mutta edeltävästä poiketen myös epäsuorasti ja ironisesti interrogatiivimuodoilla. Vastaottajaa ei merkitä välttämättä yhtä selvästi puhutteluilmauksin, vaan direktiivin tulkinta televisio-ohjelman osallistujille suunnatuksi perustuu ennen kaikkea jaettuun aihetunnisteseen ja oletukseen siitä, että tviittaajat osallistuvat yhtä intensiivisesti jalkapallolähetyksen katsomiseen. Itsessään deiktinen imperatiivi saakin aineistossa rinnalleen usein artikkelimaisia tarkenteita, joilla edeltävään kontekstiin (pelitilanteeseen, studiokeskusteluun tai koko otteluun) viitataan tunnistettavana. Näillä keinoilla tviittaajat rakentavat viesteissään jalkapallokatsojien sisäpiiriä, jossa tviitin ymmärtämiseen vaaditaan paitsi intensiivistä keskittymistä lähetykseen myös välittömästä kontekstista irrallista jalkapallotuntemusta.

Samoin kuin aiemmissa tutkimuksissa (van Es 2016) on käynyt ilmi, televisiolähetyksen toimijoista kukaan ei vastannut tviittaajien ohjeisiin, käskyihin tai pyyntöihin, mikä osoittaa, ettei televisiotuotanto hyödyntänyt sosiaalisen median potentiaalia siten, että television ja sen katsojien välille olisi syntynyt dialogisia suhteita. Artikkelin kolmannessa analyysiluvussa osoitin, että viestien ensisijainen kohde ei välttämättä olekaan televisiolähetyksen osallistujat vaan toiset tviittaajat, jotka käsittelevät viestejä niiden ohjailufunktion sijaan affektisina kannanottoina. Tviittaajat voivat esittää positiivisen tai negatiivisen arvionsa viestistä tykkäämällä, uudelleentviittaamalla tai kommentoimalla sitä. Tällä tavalla kommentoijat voivat siirtyä osaksi yhteistä katsomistilannetta ja asettaa itsensä osallistumiskehikossa aloittajan keskustelukumppaniksi. Toisaalta digitaalisille alustoille ominainen vastaamattomuus nousi esiin myös tässä tutkimuksessa: vaikka suureen osaan tviiteistä ei reagoida lainkaan, ei vastaamattomuutta käsitellä sanktioitavana.

Tutkimuksen perusteella televisiolle suunnattujen direktiivien voima näyttää perustuvan siihen, että niiden kautta live-tviittaaja pystyy rakentamaan reaktiivisen suhteen televisioon ja osoittamaan samalla jalkapallotuntemustaan asettumatta silti asemaan, jossa kertoisi muille live-tviittaajille sellaista, jonka he jo valmiiksi tietävät. Erityisesti imperatiivi ja sen deiktisyys luovat tviittaajalle resurssin, jolla hän pystyy samanaikaisesti rakentamaan näennäisen kiistakumppanuuden televisiolähetyksen osallistujan kanssa, tuomaan oman tulkintansa tai mielipiteensä esille ja luomaan lähetyksestä yhteisen huomion kohteen. Sosiaalinen televisio onkin avannut uuden-

laisia mahdollisuuksia yleisölle osoittaa asennoitumistaan ja läsnäoloaan katsomis-tilanteessa. Sosiaalisen median päivitykset on aiemmassa tutkimuksessa nähty usein kertomuksina (*tellings*) jostakin ajankohtaisesta tai henkilökohtaisesta (Farina 2018: 12). Sen sijaan live-tviittien tehtävänä näyttää tämän tutkimuksen perusteella ennenmin olevan jonkin sellaisen toiminnon osoittaminen tai näyttäminen, joka on jo valmiiksi vuorovaikutustilanteen osallistujien huomion kohteena.

Toisin kuin tuttavien välisissä arkitilanteissa (Lauranto 2014: 159) tutkimassani jalkapallokontekstissa direktiivit ilmaisevat tyypillisesti käskevyyttä ja ehdottomuutta. Tviittaajat eivät käsittele muotoja epäsovivina, mikä osoittaa, että tällainen direktiivisyys on jalkapallokontekstissa tarkoituksenmukaista. Käskyjen ja ohjeiden antamisen pelaajille televisioruudun läpi voikin nähdä kuuluvan tietyllä tavalla jalkapallon seuraamiseen liittyvään kommentointiin. Erityisesti pelaajien voi nähdä sitoutuneen meilläään olevaan toimintaan, jalkapallo-otteluun. Kommentoijat ohjaavat imperatiivilauseilla tai verbittömillä direktiiveillä osallistujia suorittamaan välittömästi sellaisia toimintoja, joiden suorittamisesta he itse hyötyvät (ks. Mondada 2017). Suorat ja pehmentämättömät direktiivit kielivät nähdäkseni myös siitä, että live-tviittaajien solidarisuuden kohteena on tviitin yleisö, ei puhuteltu (ks. Nuolijärvi & Tiittula 2000: 314). Se, että direktiivisyyttä pehmentäviä interrogatiiveja käytettiin aineistossa tyypillisesti ironiseen tehtävään, vahvistaa suorien direktiivien tarkoituksenmukaisuutta tässä kontekstissa.

Keskusteluanalyysin avulla olen pystynyt osoittamaan yksityiskohtaisesti, millä tavoin live-tviittaajat rakentavat sekventiaalisuutta intermediaalisesti reagoiden jatkuvasti yhtäältä televisiolähetykseen, toisaalta toistensa viesteihin. Menetelmällä on kuitenkin haasteensa digitaalisissa konteksteissa, joissa alustat tarjoavat käyttäjilleen sellaisia osallistumisen resursseja, joille ei ole vastineita suullisessa keskustelussa. Esimerkiksi tykkäyksen lisäksi tämän päivän sosiaalinen media tarjoaa käyttäjälle yhä enemmän erilaisia vihjeitä siitä, kuinka moni lähetetyn viestin on nähnyt tai avannut sen sisältöjä. Käyttäjät ovat siten jatkuvassa vuorovaikutuksessa toistensa kanssa myös silloin, kun siitä ei jää julkisesti jälkeä. (Ks. Zappavigna & Martin 2018: 6.) Twitterissä osallistujien kommenttien ajoittaminen on paitsi keskustelijoiden itsensä myös alustan sanelemaa, minkä vuoksi esimerkiksi seuraavan vuoron todistavuuden periaatteeseen ei välttämättä voida tukeutua ainakaan aivan samalla tavalla kuin kasvokkain- tai puhelinkeskusteluita tutkittaessa. (Zappavigna & Martin 2018: 6–7.)

Viime aikoina keskusteluanalyyttistä tutkimusta onkin yhdistelty muihin, lähinnä kirjoitetun vuorovaikutuksen tutkimuksen, lähestymistapoihin (esim. Meredith 2016; Gredel 2017; Virtanen & Kääntä 2018) ja otettu myös aiempaa huolellisemmin huomioon sosiaalisen median kompleksinen osallistumiskehikko, jossa joukko- ja vertaisviestinnän toimintalogiikat kohtaavat ja risteävät (esim. Bou-Franch ym. 2012; Dynel 2014). Toisaalta tutkijat ovat myös siirtyneet tarkastelemaan niitä tilanteita, joissa digitaalisia alustoja käytetään osana muuta vuorovaikutusta (ks. Tainio & Piirainen-Marsh 2011; Reeves & Brown 2016; Meredith 2017). Uudenlaisten aineistojen ja täydentävien lähestymistapojen avulla voikin mahdollisesti päästä paremmin käsiksi esimerkiksi oletettuihin vastaanottajiin, viestien vastaanottomuuden ongelmaan tai tykkäyksen funktioihin ja fokusoida siten siihen keskustelulliseen tilaan, jossa dialogiset suhteet

voivat olla yksittäisten viestien välisiä mutta myös liittyä toisiinsa yleisempinä responsseina ja viittauksina.

Lähteet

- ARMINEN, ILKKA – LICOPPE, CHRISTIAN – SPAGNOLLI, ANNA 2016: Respecifying mediated interaction. – *Research on Language and Social Interaction* 49 s. 290–309. <https://doi.org/10.1080/08351813.2016.1234614>.
- ATIFI, HASSAN – MARCOCCIA, MICHEL 2017: Exploring the role of viewers' tweets in French TV political programs. Social TV as a new agora? – *Discourse, Context & Media* 19 s. 31–38. <https://doi.org/10.1016/j.dcm.2017.03.002>.
- BOU-FRANCH, PATRICIA – GARCÉS-CONEJOS BLITVICH, PILAR 2014: Conflict management in massive polylogues. A case study from YouTube. – *Journal of Pragmatics* 73 s. 19–36. <https://doi.org/10.1016/j.pragma.2014.05.001>.
- BOU-FRANCH, PATRICIA – LORENZO-DUS, NURIA – GARCÉS-CONEJOS BLITVICH, PILAR 2012: Social interaction in YouTube text-based polylogues. A study of coherence. – *Journal of Computer-Mediated Communication* 17 s. 501–521. <https://doi.org/10.1111/j.1083-6101.2012.01579.x>.
- BOYD, DANAH – GOLDBERGER, SCOTT – LOTAN, GILAD 2010: Tweet, tweet, retweet. Conversational aspects of retweeting on Twitter. – *Proceedings of the 43rd Hawaii International Conference on System Sciences* s. 1–10.
- CHOVANEC, JAN 2015: Participant roles and embedded interactions in online sports broadcasts. – Marta Dynel & Jan Chovanec (toim.), *Participation in public and social media interactions* s. 67–95. Amsterdam: John Benjamins.
- DREW, PAUL 2012: Turn design. – Jack Sidnell & Tanya Stivers (toim.), *The handbook of conversation analysis* s. 131–149. Chichester: Blackwell.
- DYNEL, MARTA 2014: Participation framework underlying YouTube interaction – *Journal of Pragmatics* 73 s. 37–52. <https://doi.org/10.1016/j.pragma.2014.04.001>.
- ES, KARIN VAN 2016: Social TV and the participation dilemma in NBC's The Voice. – *Television & New Media* 17 s. 108–123. <https://doi.org/10.1177/1527476415616191>.
- FARINA, MATTEO 2018: *Facebook and conversation analysis. The structure and organization of comment threads*. London: Bloomsbury Academic.
- FORSBERG, HANNELE 2019: Paheksuntaimperatiivi – affektinen lausekonstruktio. – *Virittäjä* 123 s. 4–43. <https://doi.org/10.23982/vir.59164>.
- GERHARDT, CORNELIA 2014: *Appropriating live televised football through talk*. Leiden: Brill.
- GIBSON, JAMES 1979: *The ecological approach to visual perception*. Boston: Houghton Mifflin.
- GILES, DAVID – STOMMEL, WYKE – PAULUS, TRENA – LESTER, JESSICA – REED, DARREN 2015: Microanalysis of online data. The methodological development of “digital CA”. – *Discourse, Context and Media* 7 s. 45–51. <https://doi.org/10.1016/j.dcm.2014.12.002>.
- GOFFMAN, ERVING 1981: *Forms of talk*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
- GREDEL, EVA 2017: Digital discourse analysis and Wikipedia. Bridging the gap between Foucauldian discourse analysis and digital conversation analysis. – *Journal of Pragmatics* 115 s. 99–114. <https://doi.org/10.1016/j.pragma.2017.02.010>.
- GUY, IDO – RONEN, INBAL – ZWERDLING, NAAMA – ZUYEV-GRABOVITCH, IRA – JACOVI, MICHAL 2016: What is your organization 'like'? A study of liking activity in the enterprise. – *Proceedings of the 2016 CHI Conference on Human Factors in Computing*

Systems s. 3025–3037.

- HAKULINEN, AULI 1998: The use of Finnish *nyt* as a discourse particle. – Andreas Jucker & Yael Ziv (toim.), *Discourse markers. Descriptions and theory* s. 83–96. Amsterdam: John Benjamins.
- HARRINGTON, STEPHEN – HIGHFIELD, TIM – BRUNS, AXEL 2013: More than a back-channel. Twitter and television. – *Participations. Journal of Audience and Reception Studies* 10 s. 405–409.
- HIGHFIELD, TIM 2014: Following the yellow jersey. Tweeting the Tour de France. – Katrin Weller, Axel Bruns, Jean Burgess, Merja Mahrt & Cornelius Puschmann (toim.), *Twitter and society* s. 249–261. New York: Peter Lang.
- HONEYCUTT, COURTENAY – HERRING, SUSAN 2009: Beyond Microblogging. Conversation and Collaboration via Twitter. – *Proceedings of the Forty-Second Hawai'i International Conference on System Sciences (HICSS-42)*. Los Alamitos: IEEE Press. <https://doi.org/10.1109/HICSS.2009.89>.
- HUTCHBY, IAN 1996: *Confrontation talk. Arguments, asymmetries, and power on talk radio*. Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates.
- 2001: Technologies, texts & affordances. – *Sociology* 35 s. 441–456.
- HUTCHBY, IAN – WOOFFITT, ROBIN 2008: *Conversation analysis*. Cambridge: Polity Press.
- KASSING, JEFFREY – SANDERSON, JIMMY 2015: Playing in the new media game or riding the virtual bench. Confirming and disconfirming membership in the community of sport. – *Journal of Sport and Social Issues* 39 s. 3–18. <https://doi.org/10.1177/0193723512458931>.
- KAUPPINEN, ANNELI 1998: *Puhekuviot, tilanteen ja rakenteen liitto. Tutkimus kielen omaksumisesta ja suomen konditionaalista*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- 2006: Polyseeminen ”vaikka” ja neuvottelun retoriikka. – *Virittäjä* 110 s. 162–189.
- KOTILAINEN, LARI 2007: *Kiellon lumo. Kieltoverbitön kieltokonstruktio ja sen kiteytyminen*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- KS = *Kielitoimiston sanakirja*. Helsinki: Kotimaisten kielten keskus. Verkkojulkaisu. URN:NBN:fi:kotus-201433. Päivitetty 6.6.2018 (10.9.2020).
- KÄÄNTÄ, LIISA 2016: *Hyviä pointteja. Vuorovaikutus vertaisten kesken institutionaalisisessa verkkokeskustelussa*. Vaasa: Vaasan yliopisto.
- LAURANTO, YRJÖ 2014: *Imperatiivi, käsky, direktiivi. Arkikeskustelun vaihtokauppakielloppia*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- LAURY, RITVA 1997: *Demonstratives in interaction. The emergence of a definite article in Finnish*. Amsterdam: John Benjamins.
- MAÍZ-ARÉVALO, CARMEN 2013: “Just click ‘Like’”. Computer-mediated responses to Spanish compliments. – *Journal of Pragmatics* 51 s. 47–67. <https://doi.org/10.1016/j.pragma.2013.03.003>.
- MARWICK, ALICE – BOYD, DANAD 2011: I tweet honestly, I tweet passionately. Twitter users, context collapse, and imagined audience. – *New Media & Society* 13 s. 114–133. <https://doi.org/10.1177/1461444810365313>.
- MEIER, FLORIAN – ELSWEILER, DAVID – WILSON, MAX 2014: More than liking and bookmarking? Towards understanding Twitter favouriting behaviour. – *Proceedings of the Eighth International AAAI Conference on Weblogs and Social Media*.
- MEREDITH, JOANNE 2016: Using conversation analysis and discursive psychology to analyse online data. – David Silverman (toim.), *Qualitative research* s. 261–276. Los Angeles: Sage.
- 2017: Analysing technological affordances of online interactions using conversation analysis. – *Journal of Pragmatics* 115 s. 42–55. <https://doi.org/10.1016/j.pragma.2017.03.001>.

- MONDADA, LORENZA 2017: Precision of timing and timed embeddedness of imperatives in embodied courses of action. Examples from French. – Marja-Leena Sorjonen, Liisa Raevaara & Elizabeth Couper-Kuhlen (toim.), *Imperative turns at talk. The design of directives in actions* s. 65–102. Amsterdam: John Benjamins. <https://doi.org/10.1075/slsi.30>.
- NUOLIJÄRVI, PIIRKKO – TIITTULA, LIISA 2000: *Televisiokeskustelun näyttämöllä. Televisio-institutionaalisuus suomalaisessa ja saksalaisessa keskustelukulttuurissa*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- PAPACHARISSI, ZIZI 2015: *Affective publics. Sentiment, technology, and politics*. Oxford: Oxford University Press.
- RAEVAARA, LIISA 2006: Kohteliaisuuttako vain? s-partikkeli virkailijoiden hakukysymyksissä. – Marja-Leena Sorjonen & Liisa Raevaara (toim.), *Arjen asiointia. Keskusteluja Kelan tiskin äärellä* s. 117–142. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- RAHTU, TOINI 2006: *Sekä että. Ironia koherenssina ja inkoherenssina*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- RAUNIOMAA, MIRKA 2007: Stance markers in spoken Finnish. *Minun mielestä* and *minusta* in assessments. – Robert Englebretson (toim.), *Stancetaking in discourse. Subjectivity, evaluation, interaction* s. 221–252. Amsterdam: John Benjamins.
- REEVES, STUART – BROWN, BARRY 2016: Embeddedness and sequentality in social media. – *Proceedings of the 19th ACM Conference on Computer-Supported Cooperative Work and Social Computing, San Francisco, USA* s. 1052–1064.
- ROSSI, GIOVANNI 2012: Bilateral and unilateral requests. The use of imperatives and *Mi X?* interrogatives in Italian. – *Discourse Processes* 49 s. 426–458. <https://doi.org/10.1080/0163853X.2012.684136>.
- SALOMAA, ELINA – LEHTINEN, ESA 2018. “Congratulations, you’re on TV!”. Middle-space performances of live tweeters during the FIFA World Cup. – *Discourse, Context & Media* 25 s. 132–142. <https://doi.org/10.1016/j.dcm.2018.04.008>.
- SCHEGLOFF, EMANUEL 2007: *Sequence organization in interaction. A primer in conversation analysis*. Cambridge: Cambridge University Press.
- SELVA, DONATELLA 2016: Social television. Audience and political engagement. – *Television & New Media* 17 s. 159–173. <https://doi.org/10.1177/1527476415616192>.
- SEPPÄNEN, EEVA-LEENA 1997: Osallistumiskehikko. – Liisa Tainio (toim.), *Keskustelun-analyysin perusteet* s. 156–176. Tampere: Vastapaino.
- SORJONEN, MARJA-LEENA 2001: Lääkärin ohjeet. – Marja-Leena Sorjonen, Anssi Peräkyly & Kari Eskola (toim.), *Keskustelu lääkärin vastaanotolla* s. 89–111. Tampere: Vastapaino.
- SORJONEN, MARJA-LEENA – RAEVAARA, LIISA – COUPER-KUHLEN, ELIZABETH 2017: Imperative turns at talk. An introduction. – Marja-Leena Sorjonen, Liisa Raevaara & Elizabeth Couper-Kuhlen (toim.), *Imperative turns at talk. The design of directives in action* s. 1–24. Amsterdam: John Benjamins. <https://doi.org/10.1075/slsi.30>.
- SORJONEN, MARJA-LEENA – VEPSÄLÄINEN, HEIDI 2016: The Finnish particle *no*. – Peter Auer & Yael Maschler (toim.), *NU/NÅ. A family of discourse markers across the languages of Europe and beyond* s. 243–280. Berlin: De Gruyter.
- TAINIO, LIISA – PIIRAINEN-MARSH, ARJA 2011: Vuorovaikutuksen tilat ja keinot videopelin pelaamistilanteessa. – Pentti Haddington & Leila Kääntä (toim.), *Kieli, keho ja vuorovaikutus* s. 177–201. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- VACCARI, CRISTIAN – CHADWICK, ANDREW – O’LOUGHLIN, BEN 2015: Dual screening the political. Media events, social media, and citizen engagement. – *Journal of Communication* 65 s. 1041–1061. <https://doi.org/10.1111/jcom.12187>.

- VIRTANEN, MIKKO – KÄÄNTÄ, LIISA 2018: At the intersection of text and conversation analysis. Analysing asynchronous online written interaction. – Lauri Haapanen, Liisa Käntä & Lotta Lehti (toim.), *Diskursintutkimuksen menetelmistä. On the methods in discourse studies. AFinLa-e. Soveltavan kielitieteen tutkimuksia* 11 s. 137–155.
- VISK = HAKULINEN, AULI – VILKUNA, MARIA – KORHONEN, RIITTA – KOIVISTO, VESA – HEINONEN, TARJA RIITTA – ALHO, IRJA 2004: *Iso suomen kielioppi*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Verkkoersio. <http://scripta.kotus.fi/visk> URN:ISBN:978-952-5446-35-7 (viitattu 29.9.2019).
- WIKSTRÖM, PETER 2014: #srynotfunny. Communicative functions of hashtags on Twitter. – *SKY Journal of Linguistics* 27 s. 127–152.
- ZAPPAVIGNA, MICHELE 2012: *Discourse of Twitter and social media. How we use language to create affiliation on the web*. London: Bloomsbury.
- ZAPPAVIGNA, MICHELE – MARTIN, J.R 2018: #Communing affiliation. Social tagging as a resource for aligning around values in social media. – *Discourse, Context & Media* 22 s. 4–12. <https://doi.org/10.1016/j.dcm.2017.08.001>.
- ZINKEN, JÖRG – DEPPERMAN, ARNULF 2017: A cline of visible commitment in the situated design of imperative turns. Evidence from German and Polish. – Marja-Leena Sorjonen, Liisa Raevaara & Elizabeth Couper-Kuhlen (toim.), *Imperative turns at talk. The design of directives in action* s. 27–64. Amsterdam: John Benjamins. <https://doi.org/10.1075/slsi.30>.

Liite

Aineistoesimerkeissä käytetyt litterointimerkit

.	laskeva intonaatio sanan tai prosodisen kokonaisuuden lopussa
,	tasainen intonaatio sanan tai prosodisen kokonaisuuden lopussa
?	nouseva intonaatio sanan tai prosodisen kokonaisuuden lopussa
↑	äkillinen sävelkulun nousu
↓	äkillinen sävelkulun lasku
heti	(alleviivaus vokaalin alla) tavun painotus
[]	päällekkäispuhunnan alku ja loppu
(.)	mikrotauko (alle 0.2 sekuntia)
(0.4)	tauco, jonka pituus merkitty
=	kaksi puhunnosta liittyy toisiinsa tauotta
> <	nopeutettu jakso
< >	hidastettu jakso
n::o	äänteen venytys
NYT	äänen voimistaminen
@pahan@	äänen laadun muutos
j(h)oo	nauraen puhuttu jakso
heh heh	naurua
kysymy-	kesken jäänyt sana
(hidastus)	litteroijan selityksiä televisiotilanteesta
((rivejä poistettu))	litteroijan omat kommentit

“Get real, Litti!”: Directives addressed to the television in tweets with the hashtag *#ylemmfutis*

This article examines the interactional practice of live tweeting, specifically manifested in directive tweets addressed to the television. The data comprises FIFA World Cup broadcasts on Yle (the Finnish Broadcasting Company) and tweets with the hashtag *#ylemmfutis* (‘#yleworldcup’) sent during those broadcasts. Although Twitter enables the connection not only between television viewers but also between a viewer and a participant on TV, some previous studies have shown that television actors do not generally respond to such unsolicited messages. Thus, the main objective of this article is to investigate whether these directive tweets represent any other interactional functions.

Methodologically, the article draws on digital conversation analysis, which applies tools and concepts from conversation analysis in the analysis of technologically-mediated communication. By examining the broadcast and tweets simultaneously, the article shows how live-tweeters construct sequentiality in an intermedial way by simultaneously orienting both to the ongoing broadcast and other live-tweeters.

The study shows that tweets designed as directives are not (only) meant to guide the actions of television actors, but through these tweets a tweeter can point out mistakes and flaws (e.g. in the commentary or refereeing) to other live-tweeters and evaluate the action in question. By analysing responses to initiative tweets, I show that instead of a directive function, the tweeters orient to the affective assessment of the messages.

”Nyt Litti järki käteen!”: Televisiolle suunnatut direktiivit #ylemmfutis-tviiteissä

Artikkelissa tarkastellaan yhtä live-tviittaamiseen liittyvää vuorovaikutuskäytännettä, televisiolle suunnattuja direktiivisiä tviittejä. Tutkimusaineisto koostuu jalkapallon MM-kisojen Ylen televisiolähetyksistä ja lähetysten aikana #ylemmfutis-aihetunnisteella lähetetyistä tviiteistä. Vaikka Twitterin kautta televisiokatsojat voivat kohdistaa viestejään paitsi toisilleen myös televisiolähetysten osallistujille, on aiempi live-tviittaamiseen liittyvä tutkimus osoittanut, ettei televisiossa juuri vastata sille suunnattuihin viesteihin. Artikkelin päätavoitteena onkin selvittää, onko televisiolähetysten osallistujille kohdistetuilla direktiiveiksi muotoilluilla viesteillä muita vuorovaikutuksellisia funktioita.

Tutkimusmenetelmänä hyödynnetään digitaalista keskusteluanalyysia, joka selvittää perinteisen keskusteluanalyysin välineitä ja käsitteistöä teknologiavälitteisen vuorovaikutuksen analysoimiseen. Tarkastelemalla rinnan televisiolähetystä ja tviittejä artikkelissa havainnollistetaan, miten live-tviittaajat rakentavat sekventiaalisuutta intermediaalisesti suuntautuen samanaikaisesti meneillään olevaan lähetykseen ja muihin live-tviittaajiin.

Tutkimus osoittaa, että direktiiveiksi muotoilluilla tviiteillä ei (pelkästään) pyritä ohjaamaan televisiolähetysten osallistujien toimintaa, vaan niiden kautta tviittaaja voi näyttää muille live-tviittaajille virheitä ja epäkohtia esimerkiksi selostuksessa tai tuomaritoiminnassa ja arvioida ja arvottaa samalla tätä lähetyksessä meneillään olevaa toimintaa. Analysoimalla aloitusviestien lisäksi myös niiden saamia vastauksia osoitetaan, että tviittajat suuntautuvat toistensa direktiivisissä viesteissä ohjailufunktion sijaan siihen affektiseen kannanottoon, jota viestin tulkitaan välittävän.

Kirjoittajan yhteystiedot:
etunimi.sukunimi@jyu.fi

Kirjoittaja on digitaalisen vuorovaikutuksen tutkija Jyväskylän yliopistossa.